

Psychoterapia online jest **skuteczniejsza!**

psycholog
seksuolog
psycho-dietetyk
coach

Tylko u nas
zamawiając 3 konsultacje
otrzymujesz 4

Niezależne badania Uniwersytetu w Zurychu i Uniwersytetu w Hajfie.

psychorada.pl

ZADANIE 1 DLA AMBITNYCH

Kogo kochasz, kogo lubisz...?

Wypełnij tabelkę. Wpisz do niej imiona 5 osób, które są Ci najbliższe, następnie jedną główną cechę za którą ją cenisz oraz przykładowe zachowanie, które sprawia, że czujesz się dobrze w jej towarzystwie.

np. Ciocia Zosia | otwartość | zawsze szczerze, ale w delikatny sposób mówi co myśli

Osoba	Cecha za którą ją cenię	Zachowanie
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

Wypełnij tabelkę. Wpisz do niej imiona 5 osób, z którymi masz najtrudniejsze relacje w rodzinie, przykładowe zachowanie, które sprawia Ci największe trudności oraz pomyśl jak możesz sobie z tym poradzić.

np. Ciocia Zosia | ciągle mówi o mnie leń | będę jej odpowiadać „To twoja opinia. Ja myślę o sobie inaczej”

Osoba	Przykładowe zachowane	Jak mogę sobie z tym poradzić
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

ZADANIE 2 DLA DOCIEKLIWYCH

Nazwij właściwie - kto jest kim w rodzinie

Poniżej załączam zestawienie Grzegorza Jagodzińskiego o powinowactwach w rodzinie. Sprawdź czy właściwie mówisz o swoich krewnych.

Terminy zaprezentowano w formie w miarę współczesnej, zachowując dawne rdzenie. W nawiasie podano formy dawniejsze i umowne.

KREWNI WSTĘPNI (-3 POKOLENIA)

- pradziadek (pradziad) = ojciec dziadka / babki (dla prawnuka / prawnuczki)
- prababka (prababa) = matka dziadka / babki (dla prawnuka / prawnuczki)

KREWNI WSTĘPNI (-2 POKOLENIA), AGNACI - OJCZYŚCI i KOGNACI - MACIERZYŚCI

- dziadek ojczysty / macierzysty (dziad) = ojciec ojca / matki (dla wnuka / wnuczki)
- babka ojczysta / macierzysta (baba) = matka ojca / matki (dla wnuka / wnuczki)

KREWNI BOCZNI (-2 POKOLENIA), AGNACI - OJCZYŚCI i KOGNACI - MACIERZYŚCI

- prastryj (przestryj, dziadek stryjeczny) = brat dziadka (dla wnuka stryjecznego / wnuczki stryjecznej)
- prawuj* (przedwieć, dziadek wujeczny) = brat babki (dla wnuka wujecznego / wnuczki wujecznej)
- praciotka* (praciota*, przeciota*, babka cioteczna) = siostra dziadka / babki (dla wnuka ciotecznego / wnuczki ciotecznej)

POWINOWACI (-2 POKOLENIA)

- prastryjna* (babka stryjeczna) = żona brata dziadka (dla prapociotka / prapociotki)
- prawujna* (babka wujeczna) = żona brata babki (dla prapociotka / prapociotki)
- prapociot* (dziadek cioteczny) = mąż siostry dziadka / babki (dla prapociotka / prapociotki)
- praświekier* = dziadek męża (dla prasnechy)
- praświekra* (praświekrew*) = babka męża (dla prasnechy)
- prateść* = dziadek żony (dla prażięcia)
- prateściowa* (prateścia*) = babka żony (dla prażięcia)

KREWNI WSTĘPNI (-1 POKOLENIE), AGNACI

- ojciec (dla syna / córki)

KREWNI BOCZNI (-1 POKOLENIE), AGNACI

- stryj (rodzony, stryjek) = brat ojca (dla synowca / synowicy)
- ciotka (ojczysta, ciota ojczysta) = siostra ojca (dla bratańca / bratanicy)
- stryj stryjeczny = syn brata dziadka ojczystego (dla niecia / nieściory)
- ciotka stryjeczna = córka brata dziadka ojczystego (dla niecia / nieściory)
- stryj wujeczny = syn brata babki ojczystej (dla niecia / nieściory)
- ciotka wujeczna = córka brata babki ojczystej (dla niecia / nieściory)
- stryj cioteczny = syn siostry dziadka ojczystego lub babki ojczystej (dla niecia / nieściory)
- ciotka cioteczna = córka siostry dziadka ojczystego lub babki ojczystej (dla niecia / nieściory)

KREWNI WSTĘPNI (-1 POKOLENIE), KOGNACI

- matka (dla syna / córki)

KREWNI BOCZNI (-1 POKOLENIE), KOGNACI

- wuj (rodzony, wujek) = brat matki (dla siostrzeńca / siostrzenicy)
- ciotka (macierzysta, ciota macierzysta) = siostra matki (dla siostrzeńca / siostrzenicy)
- wuj stryjeczny = syn brata dziadka macierzystego (dla niecia / nieściory)
- ciotka stryjeczna = córka brata dziadka macierzystego (dla niecia / nieściory)
- wuj wujeczny = syn brata babki macierzystej (dla niecia / nieściory)
- ciotka wujeczna = córka brata babki macierzystej (dla niecia / nieściory)
- wuj cioteczny = syn siostry dziadka macierzystego lub babki macierzystej (dla niecia / nieściory)
- ciotka cioteczna = córka siostry dziadka macierzystego lub babki macierzystej (dla niecia / nieściory)

POWINOWACI (-1 POKOLENIE)

- stryjna (stryjenka) = żona brata ojca (dla pociotka / pociotki)
- wujna (wujenka) = żona brata matki (dla pociotka / pociotki)
- pociot = mąż siostry ojca, mąż siostry matki (dla pociotka / pociotki)
- świekier = ojciec męża (dla snechy)
- świekra (świekrew) = matka męża (dla snechy)
- teść (cieść) = ojciec żony (dla zięcia)
- teściowa (teścia, ćcia) = matka żony (dla zięcia)

- ojczym (dla pasierba / pasierbicy)
- macocha (dla pasierba / pasierbicy)

- ojciec chrzestny (dla chrześniaka / chrześnicy)
- matka chrzestna (dla chrześniaka / chrześnicy)

KREWNI BOCZNI (0)

- brat (dla brata / siostry)
- siostra (dla brata / siostry)

- półbrat = syn jednego z rodziców z poprzedniego związku (dla półbrata / półsiostry)
- półsiostra = córka jednego z rodziców z poprzedniego związku (dla półbrata / półsiostry)

- brat stryjeczny = syn brata ojca (dla brata stryjecznego / siostry stryjecznej)
- siostra stryjeczna = córka brata ojca (dla brata stryjecznego / siostry stryjecznej)
- brat wujeczny = syn brata matki (dla brata ciotecznego / siostry ciotecznej)
- siostra wujeczna = córka brata matki (dla brata ciotecznego / siostry ciotecznej)
- brat cioteczny = syn siostry ojca / matki (dla brata wujecznego / ciotecznego / siostry wujecznej / ciotecznej)
- siostra cioteczna = córka siostry ojca / matki (dla brata wujecznego / ciotecznego / siostry wujecznej / ciotecznej)

- brat prastryjeczny = wnuk brata dziadka (dla brata prastryjecznego / siostry prastryjecznej)
- siostra prastryjeczna = wnuczka brata dziadka (dla brata prastryjecznego / siostry prastryjecznej)
- brat prawujeczny = wnuk brata babki (dla brata praciotecznego / siostry praciotecznej)
- siostra prawujeczna = wnuczka brata babki (dla brata praciotecznego / siostry praciotecznej)
- brat praciteczny = wnuk siostry dziadka / babki (dla brata prawujecznego / praciotecznego / siostry prawujecznej / praciotecznej)
- siostra praciteczna = wnuczka siostry dziadka / babki (dla brata prawujecznego / praciotecznego / siostry prawujecznej / praciotecznej)

POWINOWACI (0)

- mąż (dla żony)
- żona (dla męża)

- dziewierz = brat męża (dla bratowej)
- jątrew (jątrewka) = żona brata męża (dla jątrewi)
- zelwa = siostra męża (dla bratowej)
- zelwin* = mąż siostry męża (dla szurzyny)
- szurzy = brat żony (dla swaka)
- szurzyna* = żona brata żony (dla zelwina)
- świeć = siostra żony (dla swaka)
- paszenog = mąż siostry żony (dla paszenoga)

- swak (szwagier) = mąż siostry (dla szurzego / świeści)
- bratowa = żona brata (dla dziewierza / zelwy)

- brat przyrodni (dla brata przyrodniego / siostry przyrodniej; nie mają wspólnego rodzica)
- siostra przyrodnia (dla brata przyrodniego / siostry przyrodniej; nie mają wspólnego rodzica)

- swat (współswiekier*) = ojciec męża córki (dla współteścia / współteściowej)
- swatka (swatew*, współswiekra*, współswiekrew*) = matka męża córki (dla współteścia / współteściowej)
- współteść* = ojciec żony syna (dla swata / swatki)
- współteściowa* = matka żony syna (dla swata / swatki)
- kum (kmoter) = ojciec chrześniaka / chrześnicy / ojciec chrzestny syna / córki / chrześniaka / chrześnicy (dla kuma / kumy)
- kuma (kmostra) = matka chrześniaka / chrześnicy / matka chrzestna syna / córki / chrześniaka / chrześnicy (dla kuma / kumy)

KREWNI ZSTĘPNI (+1 POKOLENIE)

- syn (dla ojca / matki)
- córka (dla ojca / matki)

KREWNI BOCZNI (+1 POKOLENIE)

- synowiec = syn brata (dla stryja)
- synowica = córka brata (dla stryja)
- brataniec (bratanek) = syn brata (dla cioty)
- bratanica = córka brata (dla cioty)
- siostrzeniec = syn siostry (dla wuja / cioty)
- siostrzenica = córka siostry (dla wuja / cioty)
- nieć** (nieć) = wnuk stryja / wuja / cioty (dla stryja / wuja stryjecznego / wujecznego / ciotecznego / cioty stryjecznej / wujecznej / ciotecznej)
- nieściora** (nieścierz) = wnuczka stryja / wuja / cioty (dla stryja / wuja stryjecznego / wujecznego / ciotecznego / cioty stryjecznej / wujecznej / ciotecznej)

POWINOWACI (+1 POKOLENIE)

- zięć = mąż córki (dla teścia / teściowej)
- snecha (synowa) = żona syna (dla świekra / świekry)
- pasierb (dla ojczyma / macochy)
- pasierbica (dla ojczyma / macochy)

- chrześniak (dla ojca chrzestnego / matki chrzestnej)
- chrześnica (dla ojca chrzestnego / matki chrzestnej)
- pociotek = synowiec / brataniec / siostrzeniec męża / żony (dla stryjny / wujny / pociota)
- pociotka = synowica / bratanica / siostrzenica męża / żony (dla stryjny / wujny / pociota)

KREWNI ZSTĘPNI (+2 POKOLENIA)

- wnuk (wnęk) = syn syna / córki (dla dziadka / babki)
- wnuczka (wnuka, wnęka) = córka syna / córki (dla dziadka / babki)
- wnuk stryjeczny = wnuk brata (dla prastryja)
- wnuczka stryjeczna = wnuczka brata (dla prastryja)
- wnuk wujeczny = wnuk siostry (dla prawuja)
- wnuczka wujeczna = wnuczka siostry (dla prawuja)
- wnuk cioteczny = wnuk brata / siostry (dla pracioty)
- wnuczka cioteczna = wnuczka brata / siostry (dla pracioty)

POWINOWACI (+A POKOLENIE)

- prażięć* = mąż wnuczki (dla prateścia / prateściowej)
- prasnecha* = żona wnuka (dla praświekra / praświekry)
- prapociotek* = wnuk brata / siostry męża / żony (dla prastryjnej / prawujnej / prapociota)
- prapociotka* = wnuczka brata / siostry męża / żony (dla prastryjnej / prawujnej / prapociota)

KREWNI ZSTĘPNI (+3 POKOLENIA)

- prawnuk (prawnek) = syn wnuka / wnuczki (dla pradziadka / prababki)
- prawnuczka (prawnuka, prawnęka) = córka wnuka / wnuczki (dla pradziadka / prababki)

Uwaga:

- **O pokrewieństwie** mówimy, gdy jedna osoba jest przodkiem drugiej (np. *ojciec – syn*) lub gdy obie mają wspólnego przodka (np. *brat – siostra*).

- **O powinowactwie** mówimy, gdy dane osoby nie są spokrewnione i ich relacja opiera się na zawartym małżeństwie (np. *maż – żona*), przysposobieniu itd.

Część podanych terminów wychodzi z użycia lub już została zapomniana, niektóre kilka wieków temu. W zestawieniu pominięto specjalne wypadki powinowactwa, jak np. *mamka, brat mleczny* (karmiony piersią tej samej kobiety), *siostra mleczna, niańka*.

* - terminy hipotetyczne, słabo zaświadczone lub niepewne (w tym kalki nazw łacińskich itd.)

** - terminy o znaczeniu niepewnym (tu podano znaczenie za Bańkowskim)

Współczesny język polski dysponuje o wiele prostszą terminologią pokrewieństwa i powinowactwa, na którą składają się terminy *pradziadek, prababka, dziadek, babka, ojciec, matka, wujek, ciotka, teść, teściowa, brat, siostra, kuzyn, kuzynka, szwagier, szwagierka, syn, córka, bratanek, bratanica, siostrzeniec, siostrzenica, zięć, synowa, wnuk, wnuczka, prawnuk, prawnuczka*. Z pozostałych najczęściej używa się terminu *bratowa*, czasem *stryj, stryjek*, natomiast określenia *chrzestny, chrzestna, chrześniak, chrześnica* coraz częściej przestają być łączone z powinowactwem (niebagatelną rolę odgrywa zwyczaj wybierania na chrzestnych osób z rodziny, które pozostają już w jakimś stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa z dzieckiem). O *ojczymie* i *macosze* częściej mówi się po prostu *ojciec, matka*, ewentualnie używa się terminów *opiekun, opiekunka*.

[Strona autora >](#)

